

Metropool Amsterdam Club

Toekomst van de Leisure sector

Remko Schelfhout – 15 januari 2025

ABN•AMRO

Agenda

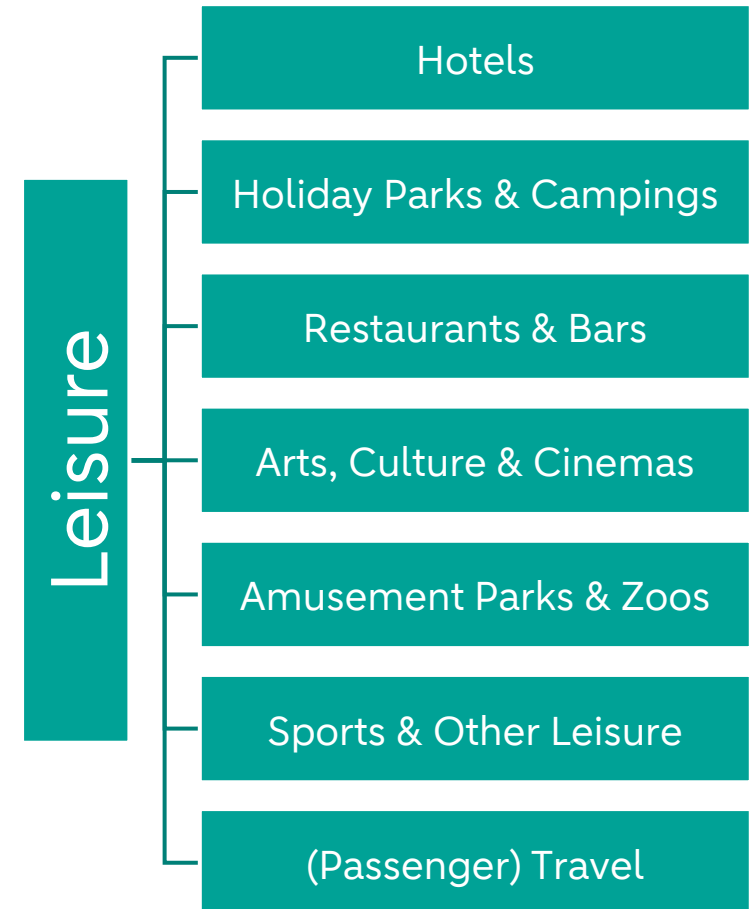
- 1 ABN AMRO & Leisure**
Een introductie
- 2 Vooruitzichten**
Nederlandse economie & Leisure sector
- 3 Ontwikkelingen binnen Leisure**
Omzet, overnachtingen, bezoekers en uitdagingen
- 4 Concrete kansen**
Voor gezonde gastvrijheidseconomie

1

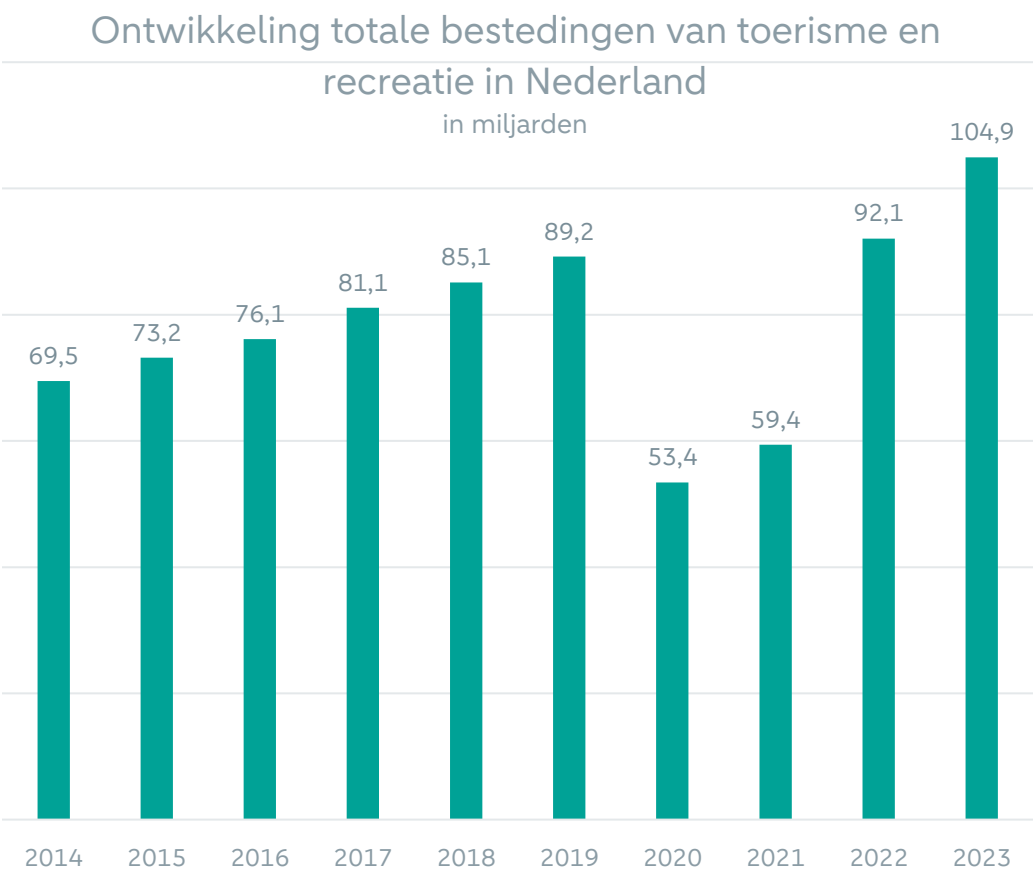
ABN AMRO & Leisure

Sectorbank

Aandeel van toerisme in de economie

	Inkomend toerisme	Binnenlands toerisme	Uitgaand toerisme	Totaal
Totaal bestedingen NL economie (in mld)	34,5	57,4	7,8	99,7
Overige bestedingen				5,3
Totale economische betekenis toerisme en recreatie (in mld)				104,9
Aandeel Nederlandse economie (in bruto toegevoegde waarde)				3,8%
Toeristische banen				768.000
Aandeel in aantal banen in Nederland				6,7%
Toeristisch arbeidsvolume (fte's)				449.000
Aandeel totaal arbeidsvolume (fte's) in Nederland				5,4%

Bron: CBS (TOURISM SATELLITE ACCOUNT)

2

Vooruitzichten

Prognoses | Nederlandse economie

	2024	2025	2026
BBP	0,9	1,5	0,8
Particuliere consumptie	0,7	0,9	1,3
Overheidsconsumptie	3,1	1,6	1,4
Investerings	-1,1	1,4	1,3
Uitvoer	0,0	2,1	1,1
Invoer	-0,1	2,1	1,8
Consumentenprijsindex	3,3	3,1	2,5
Cao-lonen	6,7	4,4	3,4
Werkloosheid (% ber.bev.)	3,7	3,9	4,2
Saldo overheid (% BBP)	-0,4	-1,8	-2,9
Schuld overheid (% BBP)	43,3	43,8	45,7

- Na stagnatie van het BBP in 2022 en 2023 hebben wij weer groei gezien in 2024
- ABN AMRO verwacht dat de groei aanhoudt in 2025, 1,5 procent
- Huishoudens profiteren steeds meer van de stijgende koopkracht. Wij verwachten daarom dat de bestedingen van huishoudens blijven groeien
- Cijfers kunnen sterk worden beïnvloed door Amerikaanse importtarieven, dus veel onzekerheid

Prognoses | Leisure sector

Volumeprognoses (% j-o-j)	2024	2025	2026
Agri	-1,5	-2,5	-3,0
Bouw	-2,0	0,5	3,0
Food	0,0	1,0	0,0
Healthcare	3,0	4,0	2,0
Industrie	-2,5	4,0	1,5
Leisure	2,0	1,5	1,0
Retail	1,0	1,0	0,5
TMT	3,0	5,0	4,0
Transport & Logistiek	2,0	2,0	1,5
Zakelijke dienstverlening	0,5	1,5	0,5
Vastgoed*	-1,5	0,5	0,5

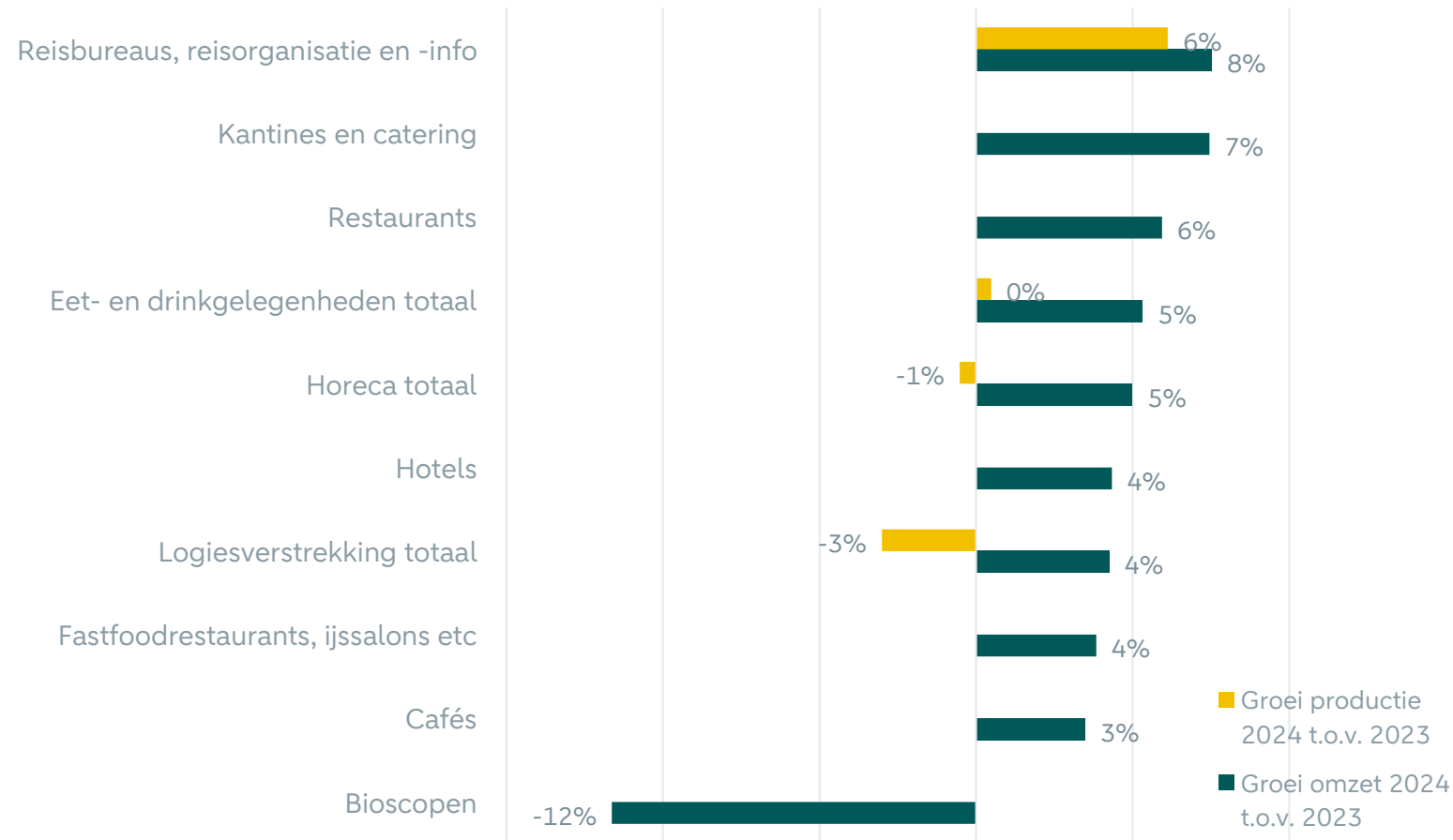
* Prognose betreft waarden commercieel vastgoed.

- Voor 2025 verwacht ABN AMRO 1,5 procent volume groei voor de leisure sector
- Door hoge personeelskosten, wat leidt tot hogere prijzen, is het mogelijk dat consumenten uitwijken naar alternatieven
- Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) verwacht een toename van het totale verblijfstoerisme met 3,2 procent naar 51 miljoen gasten.

2

Ontwikkelingen binnen Leisure

2024: Omzetgroei in bijna de hele sector

Bron: CBS

2024 t/m Q3 t.o.v. zelfde periode in 2023

Omzet groei in bijna de hele sector

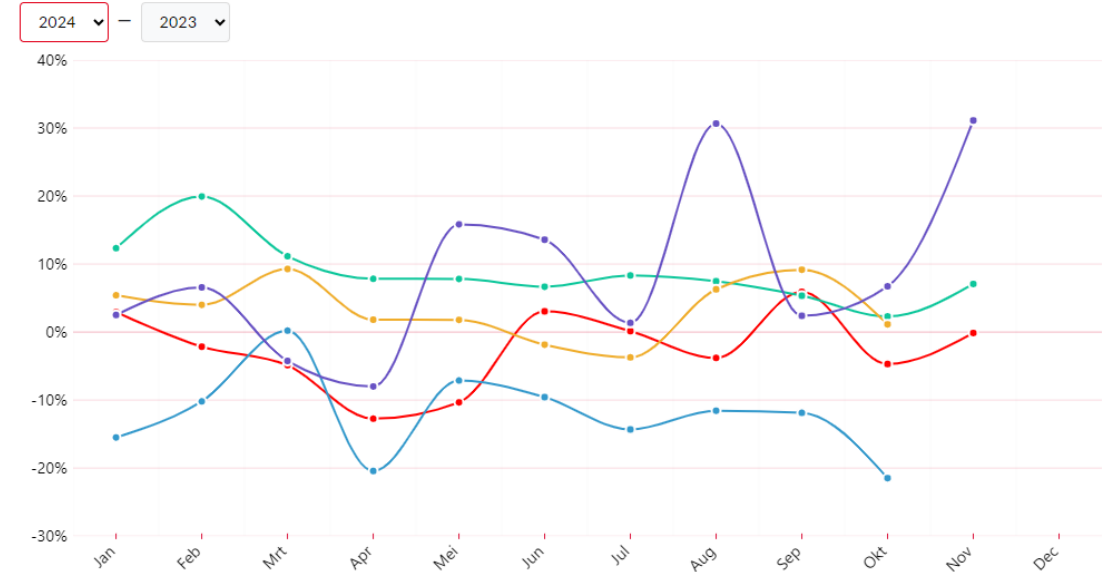
Bioscopen hebben te maken met schrijversstaking uit 2023

2024 Visitors insights | Amsterdam & partners

Het visitors insights platform van Amsterdam & partners is hele mooie tool om een vinger aan de pols te houden

Hulde daarvoor!

Groeipercentage

Procentuele verandering

Laatst gepubliceerd

	Musea	▼ -0,1%	Nov	
	Attracties	▼ -21,5%	Okt	
	Schiphol	▲ 7,1%	Nov	
	Hotel overnachtingen in stad	▲ 1,1%	Okt	
	Theaters	▲ 31,1%	Nov	

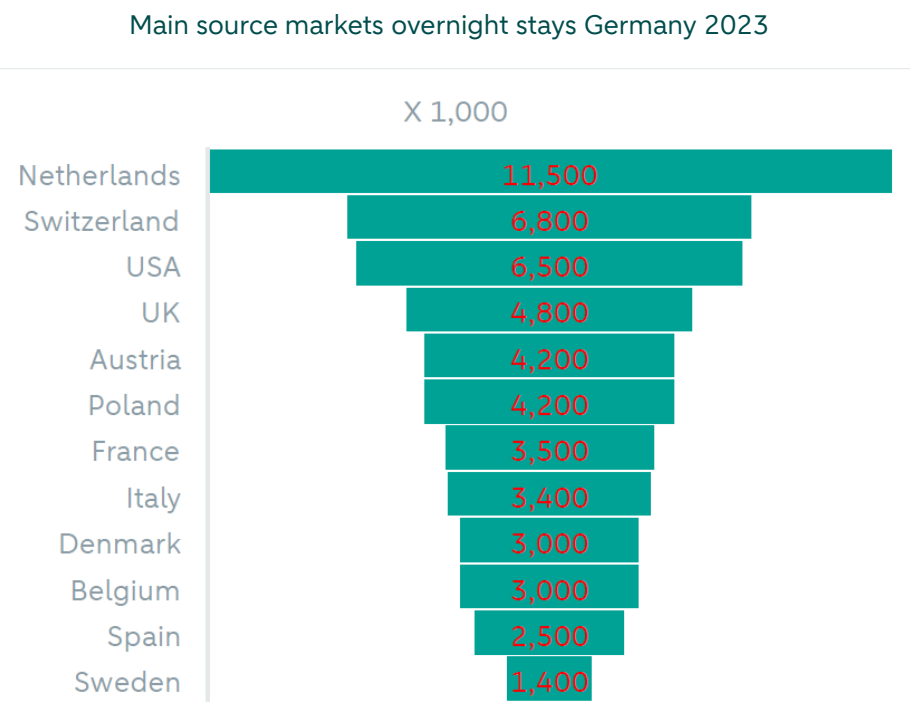
Overnachtingen in Nederland nemen toe

Overnachtingen naar accommodaties t/m okt 2024			
Soort accommodatie	Groei '24 t.o.v. '23	Groei Nederlanders	Groei buitenlanders
Totaal	2%	1%	4%
Hotels	4%	4%	3%
Campings	-7%	-9%	-1%
Vakantieparken	7%	5%	11%
Groepsaccom.	-3%	1%	-25%

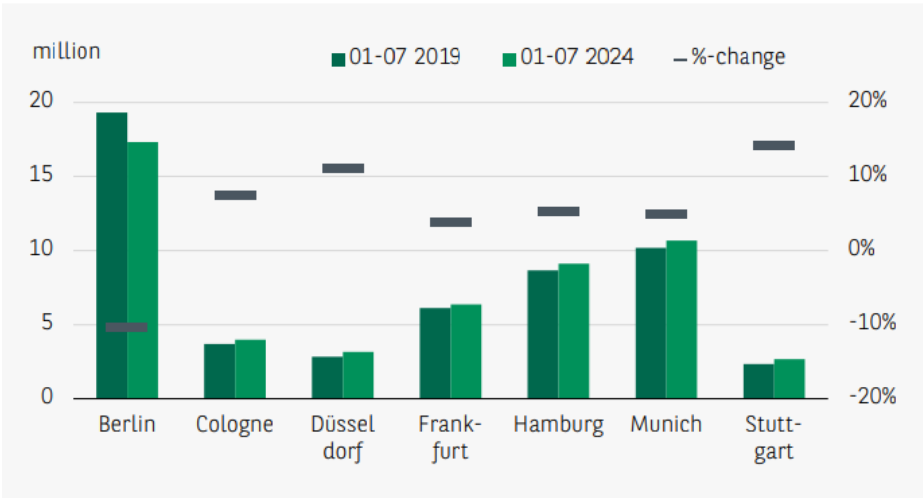
Overnachtingen in logiesaccommodaties t/m okt 2024			
Herkomst	Groei '24 t.o.v. '23	Aandeel 24	Aandeel 23
Nederland	1%	58%	58%
Totaal buitenland	4%	42%	42%
Europa exclusief Nederland	5%	36%	36%
Duitsland	5%	20%	20%
België	5%	4%	4%
Verenigd Koninkrijk	-2%	3%	3%

- Het afgelopen jaar t/m oktober is weer een groei in het aantal overnachtingen zichtbaar
- Campings hebben het daarentegen zwaar gehad, met name door slecht weer
- Duitsers zijn de grootste groep internationale gasten
- Alleen de Britten weten ons minder te vinden.

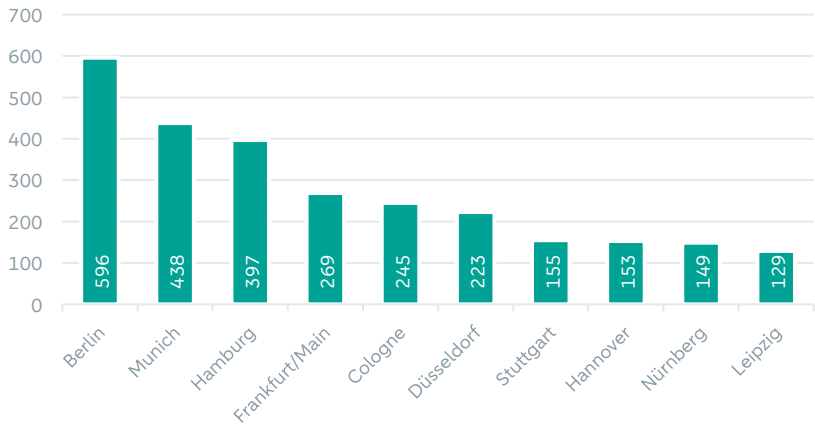
Hoe zit dat eigenlijk bij onze burenen?

Number of Overnight Stays in A-Locations

Number of hotels per city

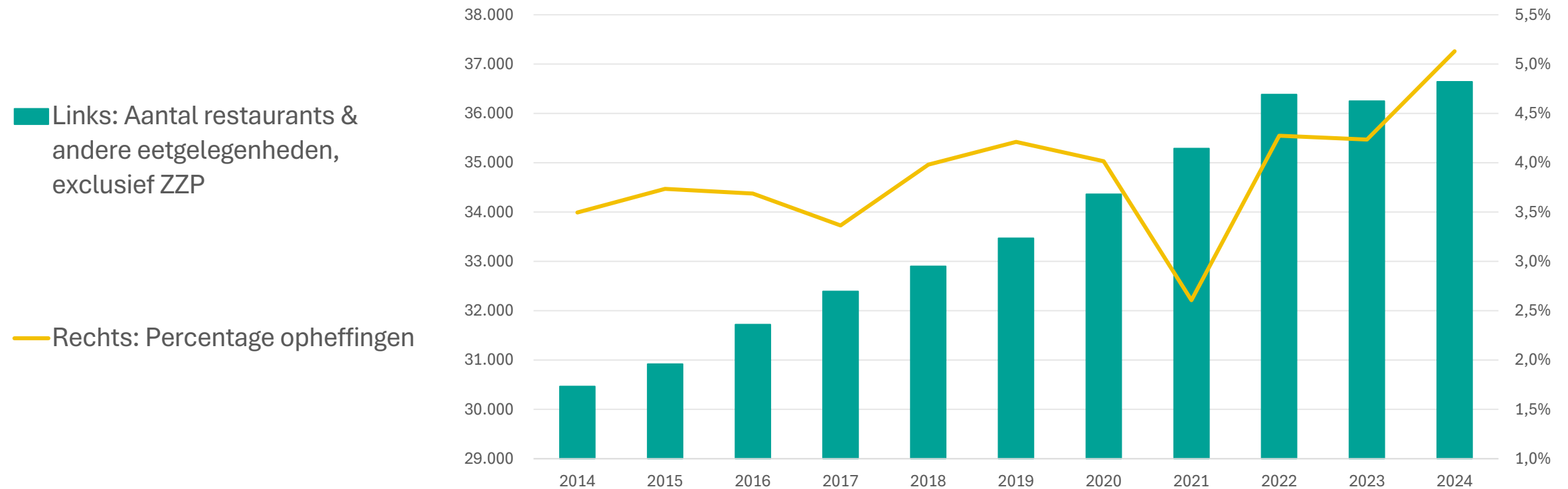
BTW-verhoging op logies, een ongelijk speelveld?

City	City Tax	VAT
Berlin	5%	7%
Munich	n.a.	7%
Amsterdam	12.5% of rooms rate, excl. VAT	Current 9%, 2026 21%
Rotterdam	6.5% of room rate, excl. VAT	Current 9%, 2026 21%
Brussels	EUR 4.24 per room, per night	6%
Antwerp	EUR 2.97 per night per person	6%
London	4% of room rate, excl. VAT	20%

- Mensen gaan andere keuzes maken
- Mogelijke daling 6,75% in overnachtingen
- Investerings (duurzaamheid) worden uitgesteld

Horeca: groei in vestigingen, ook in opheffingen

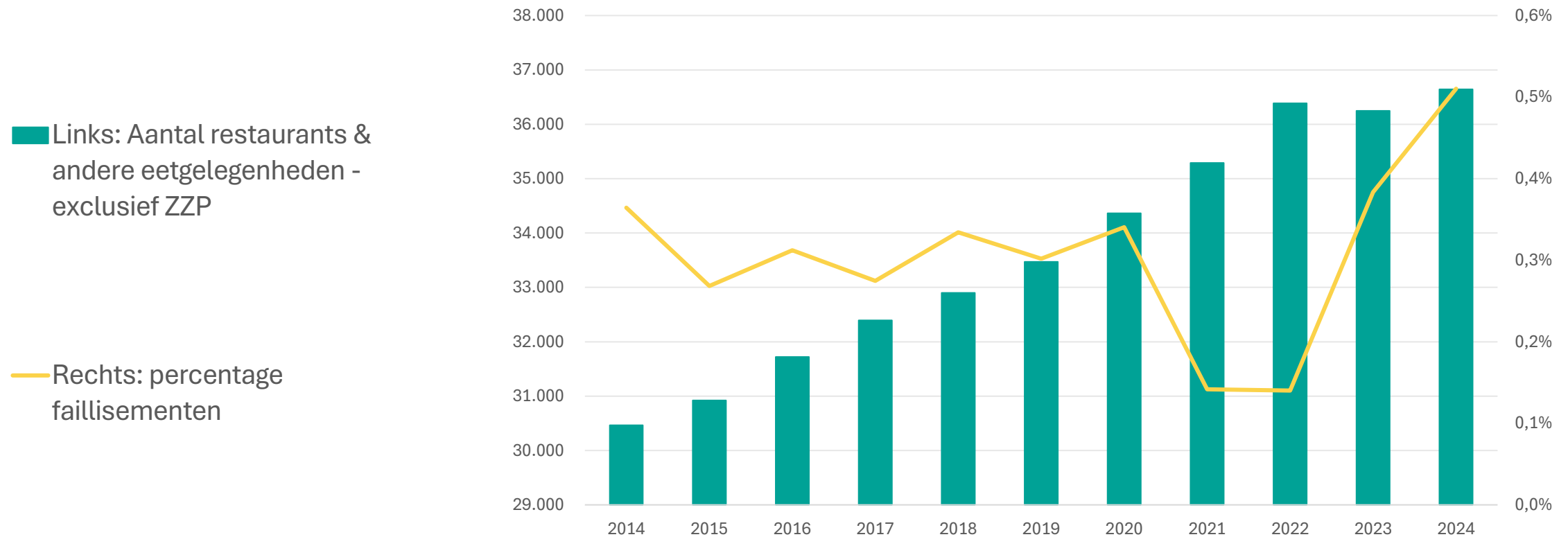
Sinds januari 2022 stegen de producentenprijzen van voedingsmiddelen (+22%) & dranken (+17%). Daarnaast zijn de Cao-lonen per uur nu 16,5% hoger

Bron: CBS

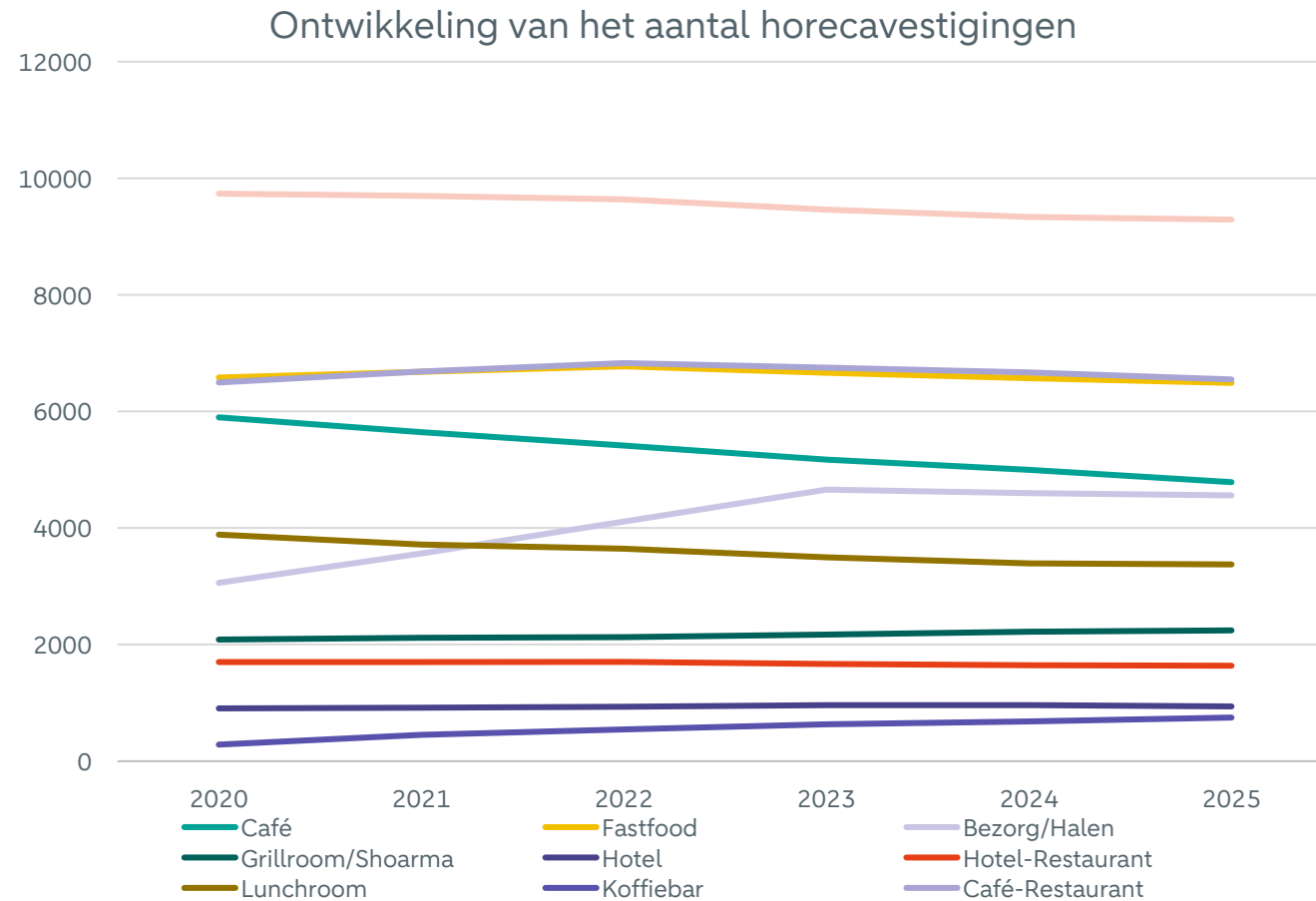
Horeca: het aantal faillissementen piekt in 2025

Voor COVID waren er gemiddeld **265** horecafaillissementen per jaar (2022: **147**)

Bron: CBS

Horeca: Waar liggen de risico's?

Bron: Locatus

- Het aantal bezorgrestaurants is tussen 2020 en 2023 flink gegroeid. Er zijn er nu 49% meer van
- In Almere is dit zelfs +82%, in Amsterdam +48% en in Haarlem +42%.
- De groei is gestagneerd, de markt is misschien verzadigd

‘Size matters’

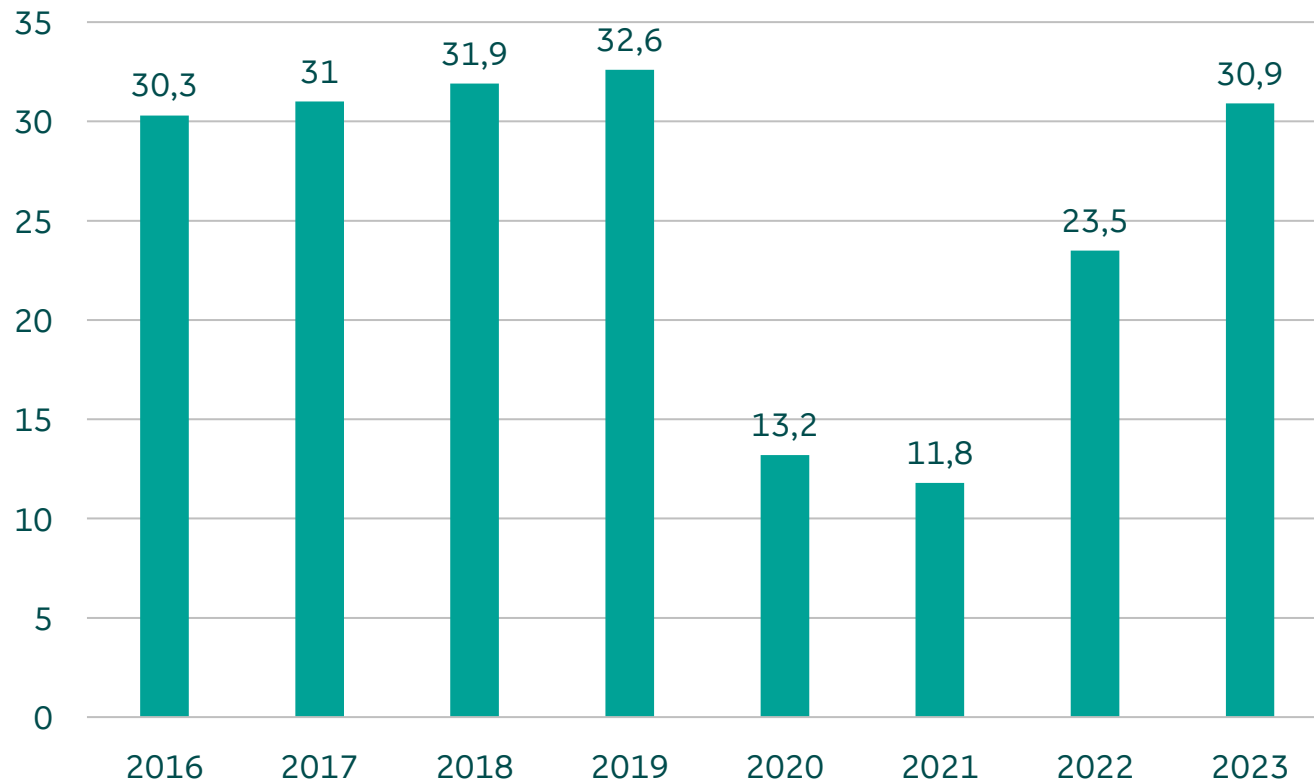
11,5% van de horecabedrijven met 5 tot 50 medewerkers heeft hogere en problematische schulden, en bijna 20% weet niet hoe deze te verminderen

Slechts 1% van de horecabedrijven met meer dan 250 medewerkers meldt hogere schulden, waarbij 92,2% hun schuld als dragelijk beschouwt, vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde van 93,1%

Bron: CBS Conjunctuurenquête, november 2024

Museumbezoek ontwikkelingen

Gerealiseerd museumbezoek (x 1 miljoen)

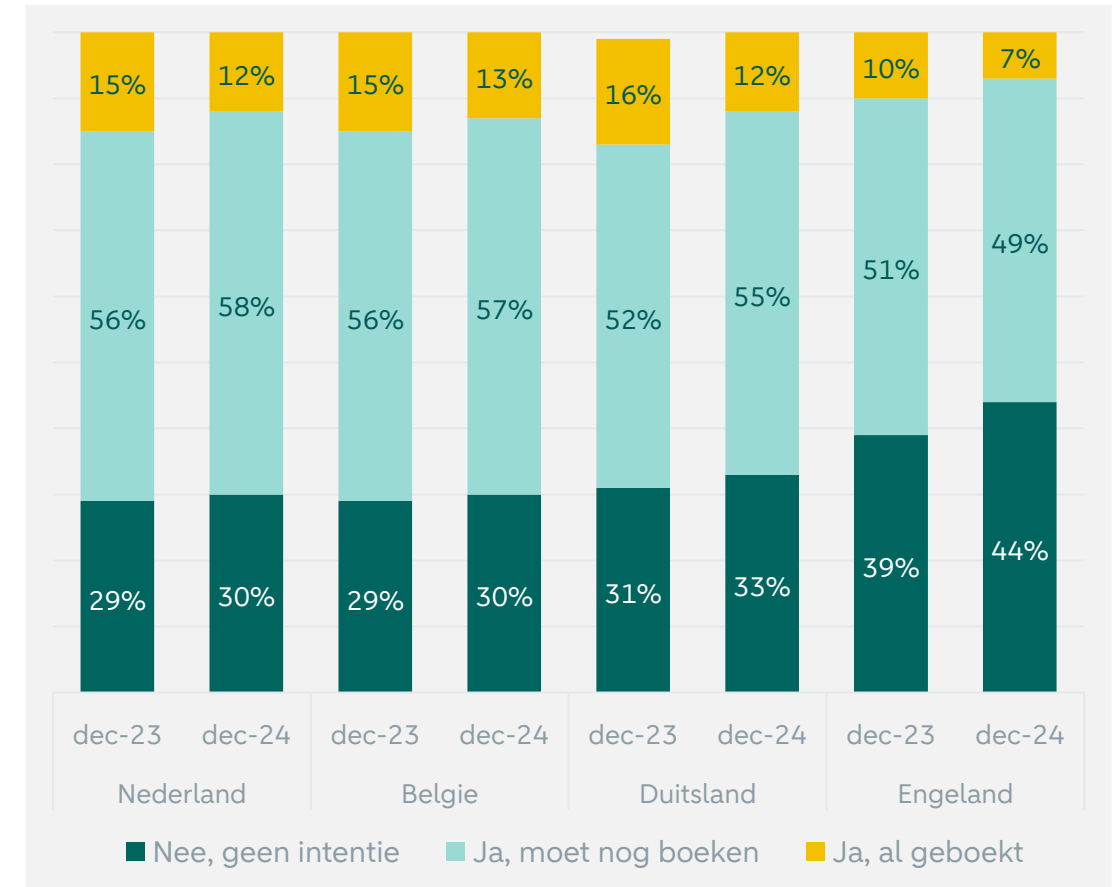

- Sprake van een later herstel dan overnachtingen
- In 2023 net onder niveau 2019
- 22,8mln binnenlandse bezoekers, 8,1mln bezoekers
- Meeste bezoek in Noord-Holland (12,6mln)

3 Kansen

Reislust ongekend hoog

- 89 procent van de ondervraagden heeft vakantie intentie. Een jaar geleden was dit 86 procent
- 8 procent geeft aan geen vakantie-intentie te hebben omdat hun financiële situatie dat niet toe laat
- 12% overweegt Noord-Holland voor vakantie in eigen land

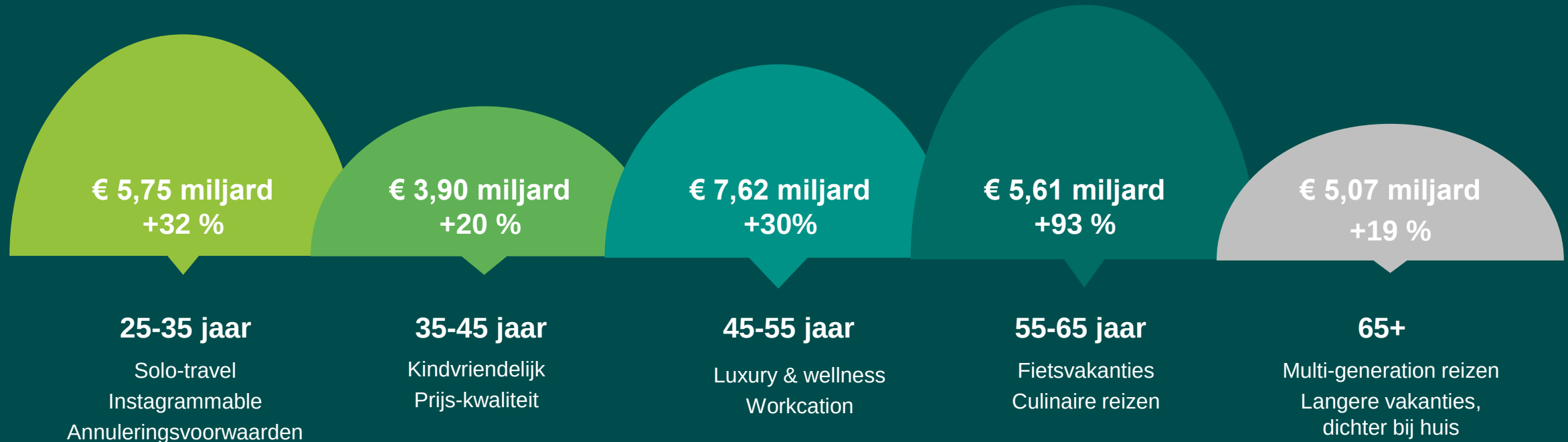

Bron: NBTC (2025), Vakantiesentiment monitor

Jaarlijkse vakantiebestedingen Nederlanders in 2027

De lonen stijgen sneller dan de inflatie. Dat stuwt de vakantiebestedingen bij álle generaties

Prognose basis van demografische vooruitzichten en prijsniveaus in 2022*

Bronnen:
ABN AMRO (2024), Natuurlijk genieten
ABN AMRO (2023), Rijp voor avontuur

Jaarrond meer verdienmogelijkheden in Zandvoort

Ook hulde aan Zandvoort voor de inspanning om Zandvoort jaarrond aantrekkelijk te maken.

Meer verdienmogelijkheden maakt ondernemers weerbaarder!

Kansen | Retail/horeca omzet kan omhoog

Nederlandse musea kunnen profiteren van het groeiende MICE-segment en horeca/winkel inkomsten

45%

Entree

4%

Sponsoring

6%

Giften

12%

Private fondsen

18%

Horeca en winkel

14%

Overig

Source: CBS, Museumcijfers

Kansen | Digitale wachtrij versus 'de beste rij in Disney World'

- Bij het Van Gogh Museum reserveer je een starttijd
- Dit vermindert onzekerheid, vooral onder (gestreste...) jongere generaties
- Tijdsloten verhogen zowel de **capaciteit** als de **waardering** van bezoekers

Sources:

Deloitte (2024), Global Gen Z and Millennial Survey

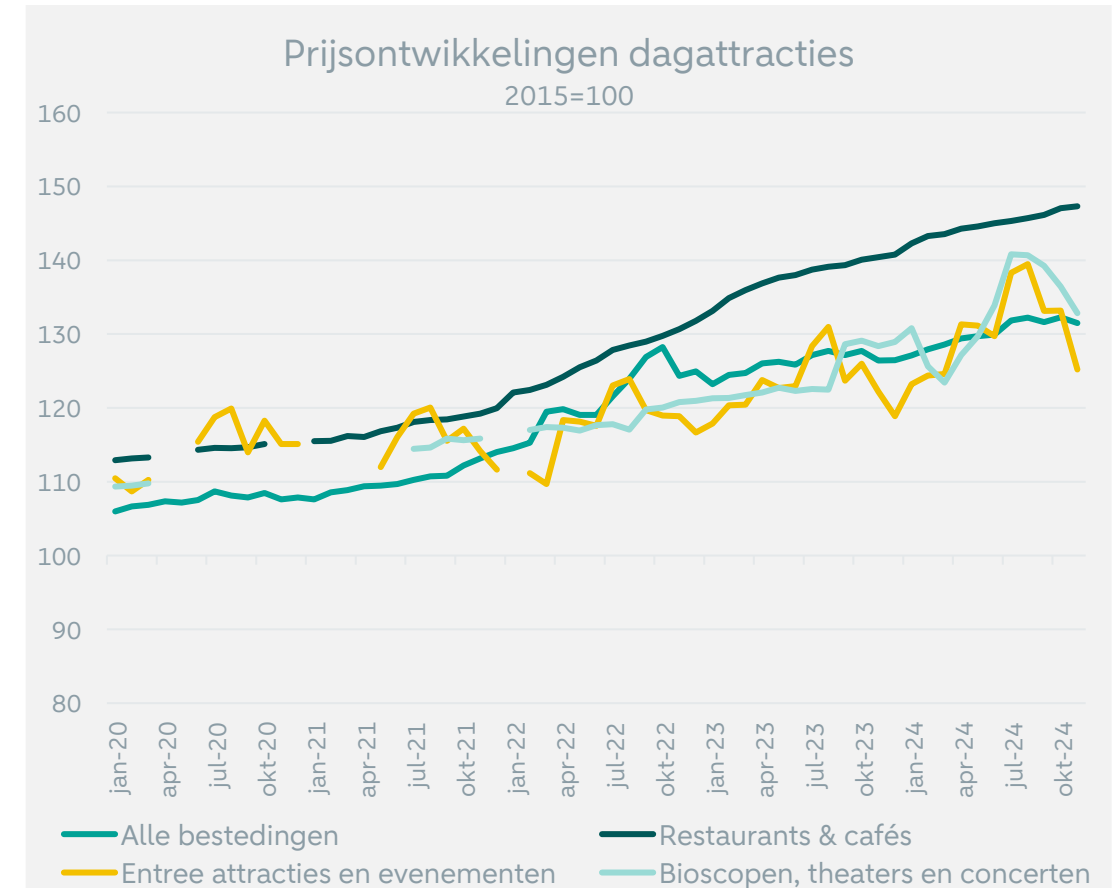
NRC Handelsdagblad (17 September 2024), Millennials werken het hardst en hebben het het zwaarst

ABN AMRO (2022), Een vliegende start voor de nieuwe CEO van Schiphol

Kansen | Is de hoogte van je ticketprijs gerechtvaardigd?

- Waarom betaalt iemand die 8 attracties bezoekt hetzelfde als iemand die er 3 bezoekt?
- Klachten over toegangsprijzen kunnen duiden op een verschil tussen de prijs die bezoekers betalen en de waarde die ze ervaren
- Uit onderzoek van de ANWB ('Leukste dagje uit') blijkt: 54 procent maakt gebruik van acties en aanbiedingen bij het kopen van een ticket

Kansen | Het herkennen en voorkomen van verval

Reviews, met name op personeel

43% personeelsverloop kost de horeca € 1,4 miljard per jaar

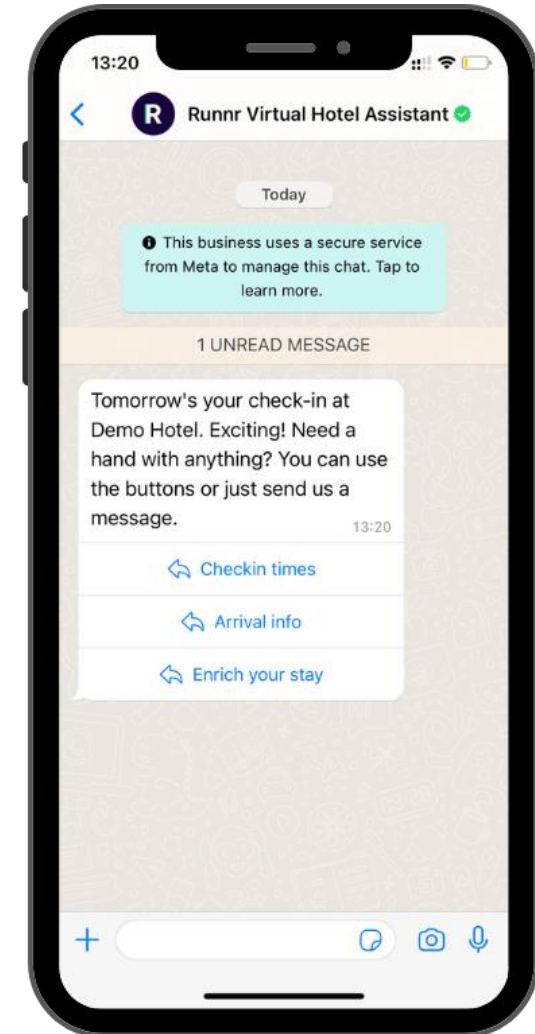

Meten is weten & voorspelbaar

Kosten voedselverspilling bedragen 647 miljoen per jaar

Kansen | verhoog de arbeidsproductiviteit

- Gastvrijheid is een vak en de arbeidsmarkt krimpt door de vergrijzing. Geef **het vuile werk** aan de robot en het saaie werk aan de computer
- Runnr.ai verwerkt 95% van de verzoeken met **generatieve AI**, wat resulteert in 75% minder inkomende vragen
- Twijfel? Bestellen met een QR-code leidde tot 30% **hogere bestedingen** per gast...

Hartelijk dank

voor uw aandacht

Vragen, suggesties of een gesprek?

We horen graag van je!

Check out: abnamro.nl/leisure

Remko Schelfhout

Head of Hotels & Leisure

remko.schelfhout@nl.abnamro.com

06-16471026

Stef Driessen

Sector Banker Leisure

stef.driessen@nl.abnamro.com

06 - 53985329

